

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3116/2022. (III. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.147/2021/12. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó meghatalmazással igazolt jogi képviselője, dr. Budai Norbert ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt elsődlegesen a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.147/2021/12. számú ítélete, másodlagosan a Miskolci Törvényszék 101.K.701.555/2020/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó egy gazdasági társaság – bankszámla felett kizárólagos jogosultsággal rendelkező – ügyvezetője, egyben tulajdonosa volt. A társaságnál az adóhatóság bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott, melynek során a felperes a társaság irat anyagainak bemutatására vonatkozó felszólításnak nem tett eleget, majd a társaságot értékesítette. A társaság később felszámolásra került. A felszámolási eljárás során a felszámoló megállapította, hogy a nyilvántartások és könyvvezetés hiánya miatt a felszámolás az általános szabályok szerint technikailag lebonyolíthatatlan, ezért a felszámolás egyszerűsített módon történő befejezését kezdeményezte. Ezt követően az adóhatóság az indítványozónál személyi jövedelemadó és százalékos egészségügyi hozzájárulás adónemekben adóellenőrzést végzett. Az indítványozó korábban a társaság bankszámlájáról pénzüsszegeket vett fel, melyek tekintetében az adóhatóság a vizsgálat során az indítványozó által bemutatott pénztárbizonylatokat nem fogadta el annak alátámasztására, hogy a bankszámláról felvett összeg a társaság érdekében került felhasználásra, ezért jelentős összegű adókülönböt állapított meg, mely után 200%-os mértékű adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Az indítványozó fellebbezést nyújtott be, a másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó a hatósági határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. A törvényszék az indítványozó keresetét elutasította. Ítéleti tényállásában rögzítette, hogy a fellebbezés folytán eljáró alperes (másodfokú adóhatóság) külön kitért arra a tényre, miszerint a társaságnál folytatott ellenőrzés még a felperes ügyvezetőisége alatt folyt, a felperest levélben és iratpótló végzésben is felhívta az adóhatóság a társaság iratainak becsatolására, melynek a felperes nem tett eleget. Ezt követően úgy adta át más személynek a társaság iratanyagát, hogy tudomása volt arról, hogy azokat az adóhatósághoz kellett volna benyújtania. Rámutatott arra is, hogy az időközben megindult felszámolási eljárás a felszámoló nyilatkozata szerint a nyilvántartások, illetve a könyvvezetés hiánya miatt a felszámolási eljárás általános szabályai szerint nem volt lebonyolítható, azt egyszerűsített módon kellett befejezni. A bíróság ítélete indokolásában részletesen ismertette a vonatkozó bírósági gyakorlatot, azzal, hogy amennyiben az adóhatóság bizonyította, hogy az adózó a gazdasági társaság számlájáról pénz vett fel, vagy a gazdasági társaságtól pénzüsszeghez jutott, ezt követően az adózó köteles bizonyítani, hogy az összeggel a társaság felé elszámolt, azt a társaság részére visszafizette, vagy a társaság működése érdekében használta fel. Rámutatott a törvényszék, hogy a felperes/indítványozó e körben arra hivatkozott, hogy a felvett összegeket a társaság házipénztárába befizette. Ennek igazolására bevételi pénztárbizonylatokat csatolt. A társaság könyvelési anyaga azonban nem állt rendelkezésre, így a bevételi pénztárbizonylatokat az adóhatóságnak nem volt lehetősége semmilyen más irattal összevetni és nem volt lehetősége vizsgálni a társaság érdekében történő felhasználást, vagy a visszafizetés megtörténtét. A bevételi pénztárbizonylatokon a társaság bélyegzője szerepel, kiállítóként pénztárosként és befizetőként is a felperes került megjelölésre.
- [5] A bíróság által megállapított tényállás szerint a társaság számlájára történő befizetésre csak a felperes által kiállított és aláírt pénztárbizonylat és a felperes nyilatkozata állt rendelkezésre, más a társaságtól származó

könyvelési irat a befizetés megtörténtét nem támasztja alá. Az adóhatóság erre tekintettel nem az iratok hiányát róta a felperes terhére, hanem azt állapította meg, hogy a tényállás tisztázása körében a felperes nyilatkozatát és az általa kiállított, kizárólagosan általa aláírt bevételi pénztárbizonylaton túl más a társaság részére történő befizetést nem támasztja alá. A törvényszék kiemelte, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdés értelmében a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósan fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának, vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. A perben a jogi képviselővel eljáró felperes e körben további bizonyítást nem ajánlott fel, ezért a bíróság azt vizsgálta, hogy az adóigazgatási eljárásban beszerzett bizonyítékok alapján a közigazgatási határozat jogszerű következtetésre jutott-e a visszafizetést érintően. Az eljáró törvényszék arra a megállapításra jutott, hogy az adóhatóság helyesen mérlegelte a visszafizetés igazolására felhozott bizonyítékokat. A társaság iratai nem állnak rendelkezésre, az adózó nyilatkozatának bizonyítására pedig csak az általa kiállított, aláírt és bélyegzővel ellátott bizonylatokra hivatkozott. Önmagukban azok a tények pedig, amelyekre ezen túlmenően a felperes hivatkozott, – miszerint a gazdasági társaság működéséhez pénzeszközökre volt szükség, illetőleg, hogy a társaság éves mérlege csak az adott időpontban fennálló nyereséget és pénzüsszeget tartalmazza –, a befizetések megtörténtének igazolására nem alkalmasak.

- [6] A felperes/indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, valamint alkotmányjogi panaszszal is élt, amelyet az Alkotmánybíróság – figyelemmel az indítványozó által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásra – végzéssel visszautasított.
- [7] A felülvizsgálati kérelem nyomán eljárva a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. Leszögezte, hogy a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésének, továbbá a Kp. 120. § (5) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között, a rendelkezésre állt iratok és bizonyítékok alapján vizsgálhatta felül. A bizonyítékok felülmérlegelésére a rendkívüli jogorvoslati eljárásban nincs lehetőség, a jogerős ítéletben rögzített tényállás felülvizsgálata során a Kúria csak arra szorítkozhatott, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelésénél nincsen nyilvánvalóan helytelen következtetés. A Kúria a felülvizsgált ítélet kapcsán nem észlelt olyan körülményt, amely alapján megállapítható lett volna a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, az első fokon eljáró bíróság jogszerűen minősítette a felvett összegeket a felperes olyan jövedelmének, amelyek bevallási kötelezettség alá esnek.
- [8] A Kúria rámutatott, hogy a gazdasági társaságok számláiról felvett készpénz elszámolásának kérdésében már több ítéletében is állást foglalt, eszerint más megítélés alá esik a magánszemélyek közti jogügyletek megtörténtének bizonyítása és egy gazdasági társaság bankszámlájáról felvett pénzüsszeg gazdasági társaság érdekében történő felhasználásának igazolása. Amennyiben egy gazdasági társaság ügyvezetője pénzt vesz át, akkor azt dokumentálnia kell, arról könyvelési bizonylatot kell kiállítani, a házipénztárba bevételeznie kell, a bevételezési pénztárbizonylatot saját érdekében meg kell őriznie. Ezen gazdasági eseménynek meg kell jelennie a társaság könyvelésében. A Kúria a felvett pénzüsszeggel való elszámolás elmulasztásának körében úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor a bizonyítékok értékelése során azt vette figyelembe, hogy sor került-e a számvitelről szóló 2000. C. törvény szerinti bizonylat szabályos kiállítására, lekönyvelték-e azt. A bizonyítási terhet illetően kifejtette, hogy az megoszlik; míg a pénzfelvétel bizonyítása az alperesi hatóságot terheli, annak bizonyítása, hogy a pénzt a gazdasági társaság érdekében használták fel a felperes terhén marad. Az adózó nem háríthatja el bizonyítási kötelezettségét a gazdasági társaságtól felvett pénzeszközök elszámolásakor azzal, hogy magánszemélyként bizonylatmegőrzési kötelezettség nem terheli. Ettől a gyakorlattól a Kúria csak abban az esetben tér el, ha rendelkezésre áll a gazdasági társaság könyvelési iratanyaga, mert ez teremti meg annak lehetőségét, hogy igazolást nyerjen az a körülmény, miszerint a pénzt felvevő személy elszámolt a társasággal.
- [9] A Kúria álláspontja szerint a felperes esetében helytállóan ítélte meg az elsőfokú bíróság, hogy nem elegendő az eredeti pénztárbizonylatok bemutatása, hanem azok hitelességének megállapítása érdekében össze kell vetni a Kft. könyvelésével. Erre azért is szükség lett volna, mivel a bevételi pénztárbizonylatokat különböző pozícióban ugyanazon személy, a felperes írta alá. A Kúria ítéletében részletesen foglalkozott azon felperesi állítással, miszerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való joga, e körben ismertette az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatát, kitérve a konkrét esetnek a XXIV. cikkben foglaltakkal való összefüggéseire is. Döntése elvi tartalmaként kiemelte, hogy gazdasági társaság bankszámlá-

- járól történő készpénzfelvétel esetén a felvett pénzeszköz az adózó jövedelmének minősül és személyi jövedelemadózás alá esik mindaddig, amíg az adózó hitelt érdemlően nem bizonyítja, hogy a pénzeszközzel a gazdasági társaság felé elszámolt. Valamint az ügyvezetőként eljáró magánszemély esetében nem elegendő a bevételi pénztárbizonylatok megléte; a jogszerű felhasználás igazolása akkor történhet meg, ha rendelkezésre állnak a gazdasági társaság könyvelési anyagai, amelyek bizonyítják a társaság érdekében történő felhasználást.
- [10] Az indítványozó erre tekintettel az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, álláspontja szerint azáltal, hogy olyan iratok bemutatását várták el tőle, amelyekre nem terjed ki a jogszabályokban előírt iratörzési kötelezettség sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való joga. Az indítványozó egyúttal kérte az Alkotmánybíróságot, hogy kötelezze a Kúriát, „hogy a nevezett ítéletét felfüggeszteni szíveskedjen”.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.147/2021/12. számú ítéletét az indítványozó jogi képviselőjének 2021. július 13. napján elektronikus úton kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2021. szeptember 13-án érkezették az első fokon eljáró bíróságon.
- [14] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt bírósági ítéleteket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a sérelmezett bírósági döntések miatt ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezésével, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [15] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [16] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a hatóságoktól és a bíróságtól eltérő módon értékelje a bizonyítási kötelezettséget, ezen belül azt, hogy melyik felet mennyiben terheli bizonyítási kötelezettség, valamint a bizonyítási eszközöket, és azok eljárásbeli bizonyító erejét, illetve a bizonyítottság kérdésében a hatóságok és a bíróságok által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró hatóságok, valamint a bíróság részletesen foglalkozott a felvett pénzeszegek felhasználásának igazolásával, azzal, hogy a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök elegendőek és alkalmasak-e a felperesi állítás bizonyítására.

- [18] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [19] Miután az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította, az ítélet végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmi elemet sem vizsgálhatta.

Budapest, 2022. március 1.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3653/2021.

